

Høring – endringer i arbeidsmiljøloven om fast ansettelse, midlertidig ansettelse i og innleie fra bemanningsforetak

Arbeids- og sosialdepartementet har sendt forslag til ovennevnte endringer i arbeidsmiljøloven på høring med frist 29. september i år. Departementets forslag er ment som et samlet og helhetlig forslag til regulering på stadig tilbakevendende problemstillinger knyttet til innleie av arbeidskraft. Det er særlig uklårheter omkring ansettelsesavtalene i bemanningsbransjen og omfanget i bruk av innleid arbeidskraft og negative konsekvenser av dette – især i bygg- og anleggsnæringen – som er bakgrunnen for forslagene.

Hovedregelen i norsk rett er at medarbeidere skal ansettes i fast stilling. Departementet foreslår å definere fast ansettelse i arbeidsmiljøloven, basert på det departementet anser som gjeldende rett. Det er særlig ansettelsesformen «fast ansettelse uten garantilønn» som benyttes i bemanningsbransjen, der arbeidstakerne ikke er sikret inntekt mellom oppdragene, som det er stilt spørsmål ved lovligheten av. Forslaget er ment å sørge for forutsigbarhet og klarere rammer i bemanningsbransjen (og føre til at flere vil ha krav på fast ansettelse i et bemanningsforetak), men foreslås gjort generelt og vil dermed gi anvisning på hva som skal til for at en ansettelse er å anse som fast også for andre virksomheter.

For å videreføre en viss fleksibilitet for bemanningsforetakene, og motvirke at krav om fast ansettelse vil føre til at bemanningsforetakene knytter til seg for få arbeidstakere til å ivareta behovet i korttidsarbeidsmarkedet, foreslås det en ny hjemmel for midlertidige ansettelser i bemanningsforetak når arbeidstakere skal leies ut for å fylle reelle vikariater (arbeid for en eller flere andre) i innleiebedriften. Dette begrunnes i at oppdragsmengden bemanningsforetakene har i forhold til vikariater i bedriftene vil være uforutsigbar (mer uforutsigbar enn andre innleieforhold), og at lovlig midlertidig ansettelse gir bedre rettigheter enn en fast ansettelse uten garantilønn mellom oppdragene).

Særlig i bygg- og anleggsnæringen ser man en sterk økning i bruk av innleie. Utfordringen er størst i Oslo/Akershus, hvor Fafo-undersøkelser estimerer omfanget innleide kan utgjøre så mye som 14-18% av alle årsverk i bygg og anlegg, mot mellom 6,3 og 8,6 % av årsverkene på landsbasis. Når omfanget av innleie blir så utstrakt som i deler av byggenæringen, kan det få konsekvenser ikke bare for den enkelte lønns- og arbeidsvilkår og for forutsigbarhet for bedriften, men også for kompetanseutviklingen i bransjen og ikke minst rekruttering av unge til bransjen. Departementet ønsker derfor synspunkter på en mulig kvoteregulering for antall innleide per virksomhet, enten begrenset til enkelte bransjer eller gjort generelt.

Forslagene er ment å være en helhetlig pakke for å sikre mer forutsigbarhet for aktørene i bemanningsbransjen, samtidig som den nødvendige fleksibiliteten som ligger i adgangen til å bruke innleid arbeidskraft beholdes. Departementet mener det er viktig med en viss fleksibilitet for å opprettholde et velfungerende korttidsarbeidsmarked, og legger opp til at innleie fortsatt skal være et reelt alternativ, innenfor tydeligere rammer enn i dag.

Se høringsnotatet på <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-om-endringer-i-arbeidsmiljolooven/id2563621/> for mer informasjon.